

קבלת שבת

שנה ט' - עלון דו שבועי ■ מופץ במעל 9000 עותקים בכל הארץ

פרשת "ראה"

ענין דומה אנו מוצאים לגבי תשובה, שמה שמועילה תשובה הרי זה משום שאנו נקראים בניו למקום, ואב שמחל על כבודו - כבודו מחול, ואילו אומות העולם נקראים עבדים, ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, ולכן לא מועילה תשובה באומות העולם. זו כוונת הפסוק שלפנינו: "ורעה עינך באחיך האביון, וממילא תעלים עיניך מן הצדקה משום שתאמר שזוהו נגד רצון הקב"ה שעשאו עני, ואם כן - הרי אתה מחזיק אף את עצמך לעבד, ולא לבן, ולפי זה לא תועיל גם תשובתך, וממילא "והיה בך חטא..."

(מכוצא שלל רב)

"די מחסרו אַשר יחסר לו" (טו, ה).

מפרש רש"י: "זו אשה".

תורתנו הקדושה מצוה אותנו לדאוג לכל מחסורו של העני, ולספק לו ברגישות ובאכפתיות רבה את כל אשר יחסר לו, ואפילו להשיאו אשה.

בספר "בדרך עץ החיים" מופיע מעשה אותו סיפר רבי משה דוד טננבוים המורה על רגישות מפלאה בענייני שידוכים אצל רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, אשר הצליח באבחנה דקה לקלוט את מצוקת אחד מתלמידיו, ולפעל על פיה, תוך דאגה לענין זה, הגם שהיה כרוך הדבר במבוכה כלשהי מבחינתו.

היה זה באמצע שיעורו השבועי של רבי איסר זלמן בישיבת "עץ חיים". אחד מן התלמידים, אשר במרבית הפעמים לא נהג להיות בין המשתתפים הפעילים בשיעור בשאלות אן בתרוצים, קרא לעברו של ראש הישיבה: "השפת אמת" מסביר את הסוגיה בצורה אחרת לגמרי.

רבי איסר זלמן פנה אליו ואמר מיד: "אם השפת אמת" מסביר את הגמרא בצורה אחרת, הרי שלמעשה היה עלי להפסיק את שיעורי מיד, אבל אנא ממך, עבדתי קשה מאד על מנת להכין את השיעור הזה, עשה נא עמדי חסד, ותן לי להכין את השיעור אשר הכינותי בעמל כה רב".

למשמע הדברים כיצו התלמידים את גבותיהם במתימה. לא היתה זו דרכו של רבי איסר זלמן לומר כך. בדרך כלל, כאשר אמרו לו שבספר פלוני דרך הסוגיה שונה מן הדרך בה הוא מפרש את הדברים, היה נוהג לומר: "הוא בדרכו - ואני בדרכי".

מיד לאחר השיעור ניגש אחד מטובי הלומדים אל אוצר הספרים, עין ב"שפת אמת" וראה שדבריו בפרוש הסוגיה דוקא מתאימים מאד לדברי רבנו. הוא חזר לראש הישיבה ואמר לו, שאין כל סתירה בין דבריו לבין מה שאמר "השפת אמת".

"אכן הצדק עמך" - הגיב מיד רבי איסר זלמן - "מכיר אני את הסברו ואין כל סתירה בין הדברים".

כעת גברה התמיהה שבעתים. מה פשרה של התשובה לאותו בחור? האברך החליט להלות אל ראש הישיבה בדרכו הבית, כדי להבין את הענין לאשורו.

בדרך שוב שאל בנושא זה, והפעם הסביר לו הרב:

"תוך כדי מסירת השיעור הבחנתי שאחד מסוחרי ירושלים, אשר אינו נוהג לבוא בקביעות ולהאזין לשיעורי, יושב בבית המדרש. הסקתי, כי ככל הנראה הוא הגיע לכאן כדי לברר על אחד הבורחים בענין שידוך כלשהו.

כשקם אותו בחור ושאל, שלא כמנהגו, שאלה, הבנתי, כי כנראה מדובר בשידוך בינו לבין ביתו של אותו עשיר, וחשוב לו ביותר להרשימו בשאלה זו, ולהראות שהוא יודע ללמוד. אמנם, איני יודע בודאות שאכן, יש לאותו עשיר בת, אולם סביר להניח שכן הוא.

עניתי את מה שענית, אפוא, כדי להגדיל את ערכו של אותו בחור בפני הסוחר".

שבועות ספורים חלפו, ובחור זה התארס עם ביתו של אותו סוחר... רק אברך אחד ידע להעריך, באותה שעה, את חכמתו של רבו, ואת מידת רגישותו לכבוד זולתו. (ומתוק האור)

"כי יהיה בך אביון... לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ... כי פתח תפתח את ידך, לו" (טו, ז).

רמז נפלא לדנין של "די מחסורו אשר יחסר לו" כתב בספר "אמרי נועם" לר' מרדכי שמואל רייזקין זצ"ל: הנה אם האדם מכופף אצבעותיו אזי כל האצבעות נראות שוות, ואם ידו פתוחה אזי רואים בחוש שאין האצבעות שוות. ואמרו חז"ל (כתובות ס"ז) על הפסוק "די מחסורו אשר יחסר לו" אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו הינו שצריך לתת לכל אחד לפי כבודו וערכו, ולזה צריך הבחנה רבה ודעת לחלק בין איש לאיש.

לפיכך נתנה התורה סימן טוב לאדם שבינן ענין זה מאצבעותיו, ואמרה "לא תקפץ את ידך", ואם האצבעות כפופות על היד לראות כולן שוות זו לזו וכ"כ צדקה ליתן לכולם בשווה. לא כן, רק "כי פתוח תפתח את ידך" ותראה בחוש שהאצבעות אינן שוות זו לזו, וכ"כ תבחין שאין כל העניים שווים זה לזה, ותראה ליתן "די מחסורו אשר יחסר לו".

(פנינים משולחן הגר"א)

"כי יהיה בך אביון מאחד אחיך שערך וגו' כי פתח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו כי לא יחדל אביון מקרב הארץ על פן אנכי מצוה לאמר פתח תפתח את ידך לאחיך לעניך ולאביון בארצה" (טו, ט-ז).

בכתב יד הגאון רבי שאול הלוי, אב"ד האג, בתוך דרוש לשבת הגדול, נמצאה פנינה נפלאה בפסוקים שלפנינו:

לכאורה יש לדקדק: מדוע בתחילה אמר "די מחסורו אשר יחסר לו", ולבסוף (בפסוק יא) אמר רק: "פתוח תפתח את ידך" - ולא הזכיר "די מחסורו"?

אך הנה, בנתינת צדקה צריך אומנם לתת "די מחסורו אשר יחסר לו", אולם הלא אמרו חז"ל (כתובות ס"ח): "אמר רבי אלעזר: בואו ונחזיק טובה לרמאין, שאלמלא הן היינו חוטאין בכל יום, שנאמר "וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא", ורש"י מפרש: "היינו חוטאים - שאנו מעלימין עין מן העניים, אבל עכשיו הרמאים גורמים לנו".

נמצא ש'כזכות' הרמאים אנו יוצאים ידי חובת צדקה בין בנתינה רבה ובין במעט. מעתה, לגבי עניי העיר, אנו יכולים לברר ולדעת אם הוא עני באמת או רמאי, אבל עני העובר ממקום למקום, איננו יכולים לדעת, ויש מקום לחשוש שמא רמאי הוא.

זהו הסבר הפסוקים: בתחילה נאמר "כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך", ולגביו יכול אתה לדעת מה טיבו, ולכן אם אתה יודע בבידור שהוא עני, כי אז "פתוח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו", כי בידועך כי עני אמיתי הוא - עליו לתת לו די מחסורו. אך לא כן בפסוק יא, המדבר על עני העובר ממקום למקום, "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ", ואין לדעת אם עני הוא או רמאי, "על כן אנכי מצוה" שבכל זאת לא תשלחנו ריקם, אלא "פתוח תפתח את ידך", אך מכל מקום אינך צריך לתת לו "די מחסורו"!

"השמר לך וגו' ורעה עינך באחיך האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא" (טו, ט).

יש להבין מדוע כאן נאמר "וקרא עליך אל ה'", ואילו להלן בפר' כי תצא לגבי עושה שכר שכיר נאמר (טו) "ולא יקרא עליך אל ה' והיה בך חטא", ומה ההבדל.

ונראה לומר, הדנה איתא בגמ' (ב"ק גא.) "אמר רב חנן המוסר דין על חבירו הוא נענש תחילה וכו', והני מילי דאית ליה דינא בארעא, כלומר שניתן אף לתבעו בב"ב, אבל אם לא ניתן לתבעו בב"ד, אינו נענש אם מוסר דינו לשמים.

קיי"ל דמצוה שמתן שכרה כתוב בצידה אין ב"ד מוזהרין עליה, נמצא איפוא דמצוות צדקה שמתן שכרה כתוב בצידה אין ב"ד מוזהרין עליה, ואילו עושה שכר שכיר שאין מתן שכרה כתוב בצידה ב"ד מוזהרין עליה.

מעתה יובן היטב ההבדל בין הנאמר בשני פרשיות אלו, דבעושה שכר שכיר כיוון שב"ד מוזהרין עליה, אסור למסור דינו לשמים, לפיכך נאמר ביה 'ולא יקרא עליך אל ה' ואילו כאן בפרשת צדקה שאין ב"ד מוזהרין עליה, וא"כ מותר למסור דינו לשמים, לפיכך כתב 'וקרא עליך אל ה'".

ועפ"ז יובן מדוע כתבה התורה והיה בך חטא, דלכאורה בוודאי שבו יהיה החטאואלא במי.

אולם לפי הנ"ל יובן שפיר, דכיון שבמקרה זה יהיה מותר, צעק למסור דינו לשמים, לפיכך יהיה החטא דוקא בצעק ולא בצעק.

"השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמטה, ורעה עינך באחיך האביון ולא תתן לו וכו' והיה בך חטא" (טו, ט).

למה טורח הכתוב להדגיש שאם לא יקיים מצוה זו, הרי "והיה בך חטא", והלא בכל המצוות - אם אינו מקיימן יש בו חטא? - כך הקשה הגאון רבי מנחם מנדל מקראקא בעל "דבש וחלב". והוא מביא יישוב נפלא, שאותו שמע מיידו, הגאון מוהרש"א פראנקל-תאומים, אב"ד פאדגורע:

ידוע המעשה המובא בגמרא (בבא בתרא ס') "שאל טורונסורופוס הרשע את רבי עקיבא: אם אלוקים אוהב עניים הוא, מפני מה אינו מפרנסם? אמר לו: כדי שניצול אנו בהם מדינה של גהינום. אמר לו: אדרבה, זו שמחייבתן לגהינום, אמשול לך משל, למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורין, וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא כעס עליו? ואתם קרויים עבדים, שנאמר: 'כי לי בני ישראל עבדים'. אמר לו רבי עקיבא: אמשול לך משל, למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורין, וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא דורון משגר לו? ואנו קרויים בנים, דכתיב: 'בנים אתם לה' אלוקים". הרי לנו שמא שאנו קרויים בנים להקב"ה, זהו המחייב לתת צדקה.

מדברים הרבה על הקושי של הורים לחתן את ילדיהם. תמיד חשבתי שאני מבינה את הקושי, הרי זה כל כך מובן וגורמלי: מליון מטלות שנדחסות לזמן יחסית קצר, ביניהן מטלות כבדות מאד כמו שכירת דירה או קנייתן, הפקת ערב החתונה על כל מה שמשממע ממנו, מילוי הבית החדש בכל מה שצריך, ביגוד לכל המשפחה, הזמנות שאסור בהן לפספס אף אחד שלא ייעלב, להשיג את הכספים לכל זה... ולא נדבר על הצד הרגשי שבכל העניין. אנחנו ב"ה זכינו וחיתנו את בתנו הבכורה וחיותי את כל העניין על בשרי ממש, את השמחה ואת הדאגה, את הריצות ואת הבלגן, את הפחד ואת האושר, את הדמעות ואת הצחוק. הכל היה נורא ונפלא ומשונה ומעניין וחדש ומפחיד עד בלי די. אבל היה לי את בעלי לחלוק איתו את כל החוויות הללו ולהתחלק במטלות ובמעמסה ולדבר על הכל, כך שבכל מקרה זה היה הרבה יותר קל.

לכן, כשקרה האסון ובעלה של חברתי נפטר בצורה פתאומית והשאיר אותה עם מספר לא מבוטל של יתומים, ביניהם בן בכור העומד בגיל השידוכים, דבר ראשון שאלתי את עצמי, איך היא תוכל לעבור את כל זה לבד, והחלטתי החלטה עם עצמי, שאני אקח ממנה לפחות חלק מהמשא. אטול את הדברים שאני יכולה לעשות עבורה או בשבילה, רובם כמובן טכניים, אבל גם אם היא תרצה כתף להיתמך בה ואזן שומעת אני אהיה שם בשבילה.

וכך באמת היה. ליויתי אותה בתקופת השידוכים, וגם כשחתמו על שטר התנאים הייתי שם להביא לה טישו ולמחות את הדמעות, שכבר אי אפשר היה לדעת אם הן מאושר על המעמד או מצער על כך שבעלה לא זכה לראות את האושר, מפתח הבאות או משמחה עליהן. אמרתי לה שאני איתה ומה שצריך אעשה יחד איתה ואחלוק מה שצריך. אפשר לומר שהיא שמחה מאד, כי למרות שיש לה משפחה גדולה ותומכת, ברוך ה' כולם עסוקים בענייניהם ועוד, תברה טובה שמכירה את הכל מקורב תמיד יכולה לעזור. כגון קניית השמלה שלה לחתונה. כיון שהיא ברור שהיא לא תקדיש לזה את תשומת הלב הראויה, לקחתי על עצמי ללכת איתה לבחור את הבגד שיהלום את המעמד, יהיה מכובד ולא ישדר מסכנות. על כך, ביום שקבענו, במקום ללכת איתה לחנויות רגילות, כפי שהיא התעתדה לעשות ולקטוף מהקולב את השמלה הראשונה שתראה לה, בלי להקדיש תשומת לב של יותר מחלקיק שניה - לקחתי אותה לחנות של מעצבת ידועה ויקרה, מקום שאילו לא נכנסתי מעולם וגם היא לא. בתחילה היא התנגדה מאד. 'מה פתאום?' אמרה. 'בחיים אני לא הולכת לקנות במקומות כאלו. חבל על הכסף.' 'הפעם לא תבלי' אמרתי בתקיפות. 'את המלכה של הערב וכך תראי. אם לא נמצא מה שאת אוהבת כמובן לא נקנה, אבל אם נמצא - המחיר הפעם לא ישחק'.

בתוך תוכי ידעתי, שהמחיר משחק ועוד איך. זה לא היה בזמן בו הקימו קרן לכל יתום ובאמת לא היה בבית שם כסף. הצטיידתי מראש בפנס הצ'קים האישי שלי וידעתי שהכסף לא יהווה בעיה, כי הוא לא יגיע דוקא ממנה אלא ממני. הייתי נחושה שלא זה מה שיעמוד בדרכינו, לתת לה את ההרגשה הכי טובה שביד אנוש להעניק לה. את בעלה לא יכולנו להחזיר. אבל ידוע הוא שאפשר לסדר הרגשה רגעית של אושר חסוף, גם אם לא בר קיימא, על ידי תכשיט טוב, טיול מעניין או דברים דומים. גם בגד מיוחד בחתונה בהחלט משדרג הרגשה.

בקיצור נכנסנו לחנות והתפעלנו מההיצע שלא היה מיועד לנשים רגילות כמונו בשום צורה, והמחירים אף שלא היו כתובים על הבגדים נראו מיד בשמים לגמרי. בעלת החנות קידמה אותנו בחיוך מעודד וחברתי

התביישה לקחת את הרגלים ולברוח כמו שהיתה רוצה מלכתחילה לעשות, ולכן בחרה בגד כלשהו לצאת ידי חובה, ונכנסה למדוד אותו. כשהיא לא היתה בסביבה, סיפרתי לבעלת החנות שמדובר באלמנה טריה שמחתנת ילד ראשון מתוך משפחה ברוכה, ואם היא תוכל להוריד מהמחיר כמה שתוכל, כל שקל יעזור. "וחוץ מזה", הוספתי, "אני נותנת לך צ'ק פתוח שלי, כמה שאת רוצה לקחת על בגד, אחרי ההנחה שבדאי תעשי, תחלקי לשנים, תגיד לי רק את החצי ואת החצי השני תיקחי מהצ'ק שלי, בלי שהיא תדע". היא התרגשה מאד ואמרה שבדאי, היא תוריד כמה שהיא יכולה ותעשה את זה בחכמה, שכן הדבר האחרון שחברתי מעוניינת בו זה רחמים מאישה זרה ולא מוכרת. ואכן יאמר לשבחה, שבעלת העסק היתה עניינית כאילו היא לא יודעת כלום ועזרה לחברתי למצוא בגד שיהלום אותה כמו ששום בגד לא עשה מעולם. היא הסבירה לה שהיא מחסלת את המלאי הזה, כי היא מביאה קולקציה חדשה והמחירים ממש ברצפה כעת, ולכן כדאי לה לבחור אפילו בגד נוסף, כי מדובר במציאות ממש ובמבצע שלא יחזור הרבה זמן. 'ולמה זה לא כתוב בשום מקום?' שאלה חברתי בהגיון, ובעלת החנות הסבירה בחכמה שהעסק שלה עובד אחרת. מי שמגיע אליה, לא רוצה לראות שיש שהן מאד עשירות, ובעינייהן, כמה שמשלמים יותר על הבגד הוא נהיה יותר יוקרתי. 'אבל את', היא אמרה לחברה שלי, 'רואים עליך שיש לך ערכים אחרים והמחיר של הבגד לא הופך אותך ליותר או פחות שווה, אז אני אומרת לך את המצב כמות שהוא. יש כאלו שאם אניגד להם שהמחיר זול יותר לא יקנו את הבגד, אז אני אומרת את המחירים לפי הלקוחה. עובדה, שאת רואה, על אף בגד אין את המחיר שלו, כי הוא נקבע לפי הקונה ולא לפי כמה שהיא שווה'. חברתי השתכנעה והסכימה למדוד עוד בגד. היא רשמה צ'ק בסכום שהיה לכל הדעות נמוך יותר מכל קניה בחנות נורמלית ויצאה מרוצה מאד מאד מהבחירה ובמיוחד מהמחיר. ואכן הבגד היה מצוין וירחיק כל מידת רחמים לא מתאימה בערב השמח שעומד לפנייה. גם אני הייתי מרוצה מהמחיר, כי ידעתי כמה יהיה כתוב בצ'ק שלי, והאמת זו היתה קניה שהיתה שווה כל אגורה. הרגשתי שותפה למצות הכנסת כלה ממש בהידור. זה לא היה בזבוז אפילו, כי בסופו של דבר המחיר היה ממש זול עוד יותר מבחנות רגילה.

עבר חודש וחצי ויום אחד קיבלתי שיחה ממי שהציגה עצמה כבעלת החנות שבו קנינו לפני חודש בגד לחתונה והאם אני אותה גברת שנתנה את הצ'ק הנוסף. שאלתי מה קורה ואם הצ'ק נפדה בלי בעיות, והיא אמרה שהיא לא פדתה אותו כי החליטה להיות שותפה למצות הכנסת כלה. היא הוסיפה שאני ודאי אמצא את האפשרות לעזור לה במקום אחר... 'כל הכבוד' מלמלתי מופתעת מהרצון הטוב 'אז מה העניין?' שאלתי. ואז שמעתי את הסיפור שבשבילו סיפרתי את כל ההקדמה הארוכה.

'אתמול נכנסה אלי לקוחה מחו"ל, סיפרה בעלת החנות, 'היא עשירה מאד ובאה לחתן כאן את בנה בעוד חודש. היא קנתה כמה בגדים בסכומים ניכרים ולאחר שסיכמנו כמה מגיע עלי, היא קראה לבעלה שיבוא לשלם. כשהוא נכנס הוא אמר לי, כי החליט שהוא רוצה לעשות מצוה. הוא מחתן את בנו בקלות רבה, כי יש לו הרבה כסף, ואין אפשרות טובה יותר לעשות בכספו שימוש נכון מאשר עכשיו. 'כמו שאני מחתן את הבן שלי בקלות, כך אני רוצה שמישהו שאין לו, יחתן בקלות. אולי את מכירה חתן יתום או

כלה יתומה? אני אממן את כל צרכי הנישואין שלהם ובחתונה של הבן שלי אני אשמח כפול'. 'אמרתי בהתרגשות רבה שכן, אני מכירה. בדיוק עכשיו יצא לי להכיר מישהו כזה, אני רק צריכה למצוא את הפרטים שלו... לקחתי ממנו את מספר הטלפון בו ניתן להשיג אותו והבטחתי לחזור אליו עוד באותו ערב. 'תביני', היא אמרה, 'מהרגע שהחלטתי שאני לא אעשה שימוש בצ'ק שלך, מן הראוי היה לקרוע ולזרוק אותו, אבל משום מה שמרתי אותו בתיק שלי ולא זרקתי. לא יודעת אפילו למה. כך, שכל מה שנותר לי לעשות זה לחפש בין מליון המסמכים והדברים שיש לי בתיק ולציור איתך קשר, כדי שאת מצידך תיצרי קשר עם החברה שלך, ואולי נהיה חלק ממצוה גדולה של הכנסת כלה'.

עמדתי די משותקת. כל השיחה הזו נראתה לי לגמרי בלתי אפשרית באמת! אם הצ'ק שלי לא נפדה, מה הטעם ללכת איתו חודש וחצי בתיק? אלא אם הקב"ה כבר הכניס את ההחלטה למימון ורק הרגע הנכון עוד לא הגיע. קיבלתי את מספר הטלפון של התורם העתידי ויצרתי איתו קשר. שאלתי אם הוא רציני, כי אין טעם להוסיף לחברתי נגמת נפש על מכאוביה, והוא אמר שלגמרי כן, והוא ישמח לשמוע פרטים. היה קל לי לספר לו, כי ידעתי בדיוק מה ואיך, וגם סיפרתי לו איך בדיוק הגיע המספר שלי אליו, ועל כך שהצ'ק שלי היה אמור מזמן לא להיות בתיקה של המעצבת, כי או שהוא היה בבנק כדי להיפדות, או בפח כדי לא להיות בשימוש. גם הוא ראה מיד שמדובר באצבע אלוקים וממש התרגש. קבענו פגישה ליום המחרת. סיפרתי לחברתי שאנחנו הולכים לפגוש תורם עשיר, שאולי יעזור לה לעבור את החתונה בפחות חובות. היא שמחה מאד. לא אמרתי לה שאולי כל החתונה תמומן, כי עדיין לא הייתי בטוחה מספיק בכוונותיו הרציניות של האלמוני שלא הכרתי ולא ידעתי עד כמה מילותיו שוות. חברתי הצטיידה על פי עצתי בתמונות ילדיה ויצאנו לדרך אל המלון ששם התאכסנו בני הזוג.

הפגישה היתה נפלאה ושלוש נשים, אשתו של התורם, חברתי ואני, מחינו דמעה, כשהוא כתב צ'ק על סך כמה עשרות אלפי דולרים, והבטיח עוד ברגע שיבשרו לו שחתמו על קניית דירה. חודש אחר כך התקיימה בארץ חתונתו של בן התורם וחברתי ואני הוזמנו כאורחות. כמובן שכיבדנו אותם ובאנו. יום אחר כך סגרה חברתי על דירה, והנדיב למרות שהיה באמצע שבע הברכות של הבן שלו, בא לראות אותה ושילם במזומן את יתרת התשלום. הוא נתן לחברתי צ'ק שמן נוסף, כדי שיממן את הוצאות החתונה הקרובות והבטיח שאם יזמינו אותו, הוא יבוא מחו"ל עם אשתו וישלם את כל שאר התשלומים, כולל כל מה שצריך לשבע הברכות.

הסיפור ההזוי הזה התקדם בסיעתא דשמיא לכל אורך הדרך מילה במילה, בדיוק כמו שהוא הבטיח. בכל תחנה חברתי קיבלה צ'ק ששילם את כל ההוצאות עד כה והשאיר דמי קדימה להוצאות שאחר כך, בעין יפה וביד רחבה, הרבה יותר ממה שהיא התכוונה בתחילה לעשות ולהוציא. החתונה היתה הכי שמחה שהייתי בה בחיי. חברתי יכלה לחזור הביתה ולדעת שאין אחריה חוב ולו של שקל אחד והילד מסודר הכי טוב שיש, יותר ממה שחלמה. חסרונו של הבעל היה ניכר בכל שניה,

אבל הידיעה שהוא דואג לה כל כך יפה מלמעלה הפחיתה מאד את הכאב. (האמנתי ואדברה)

אברך - הזן
הנוסה ומקצועי
 התפנה
לימים הנוראים וסליחות
המזדרז נשבר
052-7620218

לעילוי נשמת
 מוסא בן יחיא ואחרון בן יחיא האפל ז"ל, יעל בת רבקה ע"ה. שושנה פורן בת טאוס ע"ה.

לרפואת
 ראובן בן שרה זינת, דוד בן אלס עישה, אלס עישה תחי' בת תמו, התינוקת בת שבע אסתר בת אביטל, הילדה לינוי בת בתאל מאיה ומונירה בת נמקי.

העלון מוקדש - להצלחת ברו"ג
 שלום אפל ורפי בן טינו מגנזי הי"ו וכל משפ' איתמר (תומר) אליהו ופינתס בני אביגיל הי"ו. ישי ושרה בני אילה הי"ו, רחמים בן מונירה.

גרפיקה: איתן 052-7657995 שכתובות: 05-909495